

Marian Lewko

Od redakcji

Seminare. Poszukiwania naukowe 8, 7-8

1986

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RELIGIJNOŚĆ MŁODZIEŻY NASZEGO CZASU I ŚRODOWISKA

Religijność — obejmująca zarówno wewnętrzne akty subiektywne człowieka, jak i zewnętrzne akty i praktyki — należy do najbardziej złożonych zjawisk, jakimi zajmuje się socjolog. Nie stanowi ona jakiegoś „wydzielonego pola”, lecz przejawia się w całym życiu codziennym jednostki i społeczeństwa. Tylko z niezrozumienia aspektywności badań socjologicznych wynikają apele podnoszone przez niektóre kręgi kościelne, że badania socjologiczne nigdy nie oddają w pełni obrazu życia religijnego, które jest przede wszystkim działaniem łaski Bożej w życiu człowieka.

Religijność młodzieży — podobnie jak i religijność całego społeczeństwa polskiego — może być rozpatrywana na dwóch płaszczyznach: ogólnonarodowej („wiera narodu”) i życia codziennego („religia życia”). Rozróżnienie to, wprowadzone i upowszechnione w socjologii polskiej przez W. Piwowskiego, ukazuje nieco odmienne funkcjonowanie religii w wymiarach makro- i mikrostrukturalnych, tak gdy idzie o stan obecny, jak i o perspektywy rozwojowe.

Katolicyzm jako religia narodu łączy w sobie wartości religijne i narodowe jako dobro wspólne. Wiara w ojczyznę i wiara w Boga stają się komplementarne, a nawet do pewnego stopnia religia jest oceniana przez więź z narodem, któremu służy i który reprezentuje. Religia staje się nosicielem zadań narodowych, ale i sama zostaje przeniknięta kulturą narodową i ludową. Wartości religijne i narodowe tworzą zasadnicze zręby konsensu społecznego. Religijność narodu stanowi trwały czynnik integracji na płaszczyźnie świadomości i zachowań. W sferze świadomości religia jest traktowana jako wartość wspólna, nie zaś indywidualna. Symbole, ryty, a także język kościelny, nasycają się treściami narodowymi. W dziedzinie zachowań „wiera narodu” przejawia się w upowszechnionych wierzeniach religijnych, w masowym udziale w praktykach religijnych, a także w materialnym poparciu inicjatyw Kościoła. Akcentuje się rolę religii w życiu publicznym poprzez symbole i ryty nabierające społecznej głębi i zakresu. Zakresowemu rozszerzeniu podlegają funkcje Kościoła, a dotyczą one nie tylko spraw religijnych, lecz także społeczno-moralnych, a częściowo i społeczno-politycznych.

Od strony socjologicznej „wiarę narodu” można stosunkowo łatwo zoperacjonalizować poprzez wskaźniki tzw. globalnych wyznań wiary (wysokie procenty osób wierzących przyznających się do katolicyzmu) i autodeklaracji praktyk religijnych. Zwłaszcza praktyki religijne mają duże znaczenie dla

rystycznej; ks. prof. dr M. Majewski (Lublin): *Jaka katecheza młodzieży?* Wszystkie teksty, za wyjątkiem jednego (doc. dr M. Braun-Gałkowskiej), którego nie udało się pozyskać, znalazły się w naszym tomie. Pozostałe stanowią uzupełnienie i korelują w jakiejś mierze z tematyką poruszaną na sympozjum. Tom zamykają wybrane fragmenty refleksji na temat potrzeb i perspektyw współczesnej katechetyki i teologii pastoralnej młodzieży, jakie wygłosił w kwietniu 1986 r., podczas pobytu w ATK, KUL i Wyższych Seminariach Duchownych Księża Salezjanów w Łądzie i Krakowie, rektor Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego w Rzymie, ks. R. Giannatelli.

Myślą przewodnią tomu, obrazującą troskę wydawców, są zamieszczone na początku motto, wyjęte z homilii księży biskupów Gerarda Kusza i Janusza Zimniaka, wygłoszonych podczas obrad sympozjum, którzy zechcieli połączyć społeczność słuchaczy więźbą Słowa przy stole Eucharystii.

Mamy nadzieję, że lektura prezentowanych studiów okaże się pożyteczna i pomoże podjąć zdrowe i słuszne decyzje w praktycznym działaniu wychowawczym.

Ks. MARIAN LEWKO